

‘Belgisch terugkeerbeleid werkt niet, maar politici volharden in de boosheid’

Noémi Desquin

Juriste en expert detentie bij de Move Coalitie • 02-02-2024, 16:00 •

<https://www.knack.be/nieuws/belgie/belgisch-terugkeerbeleid-werkt-niet-maar-politici-volharden-in-de-boosheid/>

De roep om het opsluiten van migranten klinkt steeds luider. Maar ondertussen gaat iedereen voorbij aan de problemen in de gesloten centra, het leed van de mensen die er opgesloten zitten en de zinloosheid van het systeem.

Het opsluiten van mensen zonder wettig verblijf staat momenteel centraal in het politieke debat. In het parlement werd de wet aanklappend terugkeerbeleid aangenomen, [een wet die de deur openzet naar meer opsluitingen](#). Ondertussen wil de Belgische overheid doorzetten met de bouw van vier bijkomende detentiecentra, voor 100 miljoen euro.

In haar Migratiewetboek pleit staatssecretaris de Moor voor het verlengen van de detentietermijn in gesloten centra tot maar liefst achttien maanden. Met België als voorzitter van de Europese Raad wil de staatssecretaris ook haast maken met het Europese migratiepact, waarvan detentiecentra aan de Europese buitengrenzen een hoeksteen vormen.

Zelfdoding en staking

Over de realiteit in de Belgische detentiecentra wordt ondertussen politiek gezwegen. Eind december staakte het personeel van het gesloten centrum van Vottem. De reden volgens de stakers: overbevolking, personeelstekort en – hun woorden – schandalige omstandigheden. [In een reportage van de RTBF](#) getuigde een werknemer dat hij zelfs geen tandenborstel of deken aan gedetineerde mensen kon geven. Een man die opgesloten zat in Vottem vertelde hoe hij zijn gevoeg in een plastic zak moest doen omdat de wc's vaak buiten dienst zijn.

Enkele dagen na de staking, uitgerekend met Kerstmis, pleegde een man zelfmoord in het gesloten centrum van Merksplas. Hij zat in een isolatiecel. Elke week spreken onze bezoekers gedetineerden die hun angsten en depressies uiten. Mensen die zichzelf verwonden, ernstige psychiatrische problemen vertonen. En in het slechtste geval overgaan tot zelfdodingspogingen.

Nog vorig jaar publiceerde de Raad van Europa [een verslag](#) over een ad-hocbezoek aan het detentiecentrum 127bis in Steenokkerzeel. De Raad uitte zijn zorgen over: gebrekkige informatie bij de intake, beperkte toegang tot advocaten, verouderde isolatiecellen, moeizaam contact van de gedetineerden met de buitenwereld via telefoon en internet en een personeelstekort, vooral bij de medische afdeling. Om één citaatje uit te lichten:

“Centrum 127bis, dat een modulaire structuur heeft en er zoals een gevangenis uitziet, is grotendeels ongewijzigd gebleven sinds het vorige bezoek van [de Raad] in 1997 (...) Het aanbod van psychiatrische zorg en behandeling van verslavingen leek volgens de bevindingen van de arts van de delegatie problematisch.”

Duur, niet efficiënt

Het is ontzettend cynisch dat in deze dagelijkse realiteit uitepakkt wordt met méér detentie(centra). Deze detentiecentra worden voorgesteld als dé manier om ‘grip’ te krijgen op migratie, maar dat zijn ze simpelweg niet.

Een gedetineerde migrant kost zo’n 237 euro per dag. Tussen 2018 en 2022 besteedde België gemiddeld 13 miljoen euro per jaar aan gedwongen terugkeer. Personeelskosten niet meegerekend. De investeringen in gedwongen terugkeer zijn enorm gestegen (zo’n 40 procent tussen 2014 en 2018). Maar dat alles leidt niet tot ... een significante stijging van de terugkeercijfers. Bovendien: van de gedwongen verwijderingen die worden uitgevoerd, gaat een heel groot deel naar andere EU-lidstaten, of landen van waaruit het mogelijk is om visumvrij naar Europa te reizen.

[Dat bewijst](#) dat het Belgische terugkeerbeleid, dat de laatste jaren steeds sterker focust op detentie, ontrading en dwang, niet werkt. Het is dan ook pijnlijk te zien dat politici volharden in de boosheid. Detentie van onschuldige mensen is geen wonderoplossing. In plaats van nóg strengere maatregelen aan te kondigen, zou de praktijk van administratieve detentie beter fundamenteel in vraag gesteld worden. Gezien de enorme menselijke en financiële kost, wordt dat hoog tijd.